

EL LLENGUATGE

4 / XII / 1976

Creure o no creure

Molt sovint, en el transcurs de qualsevol conversa quotidiana, ens fa talment l'efecte que un dels interlocutors s'interessa de sobte per les creences religioses de l'altre: «Tu creus?», sentim que hi pregunta. Però en realitat, allò que pretén inquirir el qui acaba de proferir aquesta frase és si aquell a qui l'adreça admet de debò com a certa la cosa que acaba de dir.

Un dels significats del verb creure és, efectivament, «admetre com a certa una cosa», però en aquest cas es tracta sempre d'un verb transitiu: és a dir, exigeix un complement directe que designa la cosa creguda, la cosa que un admet com a certa: Creuen que se'n sortiran. No crec res de tot ixò. I si aquesta cosa que s'admet —o que no s'admet— com a certa ja ha estat dita abans, s'ha de representar per mitjà d'una partícula pronominal, normalment el pronom ho, que hi sol correspondre a tota una frase: Que saps si vindran? - No ho crec. L'omissió d'aquesta partícula confereix aleshores al verb creure un sentit absolut, que ha de relacionar-se lògicament amb les conviccions religioses.

Ara; recórrer a la pregunta Tu ho creus? per tal d'obtenir la confirmació d'una afirmació poc convincent, també suscita les nostres reserves. Vols dir? és, sens dubte, una fórmula més usual i genuïna; que no traeix cap influència estranya. I com a resposta negativa a qui ens demana l'opinió, cal assenyalar les frases Em sembla que no i Crec que no, potser preferibles a No ho crec i, certament, a «No crec», del tot inadmissible.

El nostre esquema, tan simple, no recull ni els diversos matisos del verb creure (de «tenir per ver» a «conjecturar»), ni tota la possible fraseologia, ni altres solucions correctes i habituals. Reduït a la mínima expressió tanmateix, pot tenir potser prou eficàcia per a fer adonar d'un autèntic virus del llenguatge col·loquial.

ALBERT JANE